

číslo ve spisu:

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
KATOLICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

THÁKUROVA 3, 160 00 PRAHA 6

Katedra/Ústav: Ústav dějin křesťanského umění

Posudek oponenta/oponentky bakalářské práce

jméno oponenta/tky PhDr. Eva Doležalová, Ph.D.

Autor/autorka práce: Prof. RNDr. Petr Slavíček, Ph.D.
Studijní program/obor: Teologie, Teologické nauky
Název práce: Zázraky českých středověkých světců
Vedoucí práce: Doc. PhDr. Petr Kubín, Ph.D.
Rozsah práce: 72 s.

1. Kritické zhodnocení

Kritéria hodnocení	splňuje bez výhrad	splňuje s drobnými připomínkami	splňuje s výhradami	nesplňuje
A. Formální a jazyková kritéria				
Práce odpovídá rozsahovým podmínkám	☒	☐	☐	☐
Práce má odpovídající jazykovou úroveň (pravopis, stylistika)	☒	☐	☐	☐
Formální zpracování práce (celková struktura a její logičnost)	☒	☐	☐	☐
Dodržení stanovených zásad citačních pravidel; formální jednota poznámkového a kritického aparátu	☒	☐	☐	☐
Zpracování příloh	☒	☐	☐	☐

Celková typografická úprava	☒	☐	☐	☐
B. Obsahová kritéria				
Práce jasně formuluje své cíle a metodiku jejich dosažení	☒	☐	☐	☐
Práce stanovených cílů dosahuje	☒	☐	☐	☐
Práce kriticky pracuje s primárními prameny i sekundární literaturou	☒	☐	☐	☐
Autorovy/autorčiny soudy a hodnocení jsou argumentačně podloženy	☒	☐	☐	☐
Autor/ka umí pracovat s odbornou terminologií a využívá jí	☒	☐	☐	☐
V práci jsou jasně vyjádřeny dosažené cíle	☒	☐	☐	☐

2. Celkové hodnocení práce

(stručná charakteristika (v případě potřeby je možné užít zvláštní přílohy))

Petr Slaviček si za téma své bakalářské práce vybral sympatický námět, totiž rozbor zázraků českých světců. Chronologicky pak svou práci omezil na období středověku, resp. přemyslovské epochy, a to tak, že se zabýval pouze těmi ze světců, kteří žili ve středověku a jejichž kanonizace proběhla ještě ve středověku nebo je ve středověku jednoznačně doložitelný jejich kult. Z „českého nebe“ tak autorovi vypadli mladší světcí, jako např. Jan Nepomucký, nebo světcí, kteří nepocházeli z Čech (jako sv. Zikmund). Z praktických důvodů také vyloučil ze sledování slovanské věrozvěsty Cyrila (Konstantina) a Metoděje, jejichž původ, dopad jejich (zejména) misijní činnosti a kultu výrazně přesahují ostatní materiál. V důsledku tak autorovi zůstávají zemští středověcí patroni (Václav, Vojtěch, Prokop a Ludmila), k nimž přiřazuje tři pokusy o středověké kanonizace, které ve své době nebyly úspěšně završeny (Anežka Česká, Vintíř a Hroznata). I když chápu omezenost prostoru a času vyhrazeného bakalářské práci, je přece jen škoda, že se autor nevěnoval celému sboru českých světců, včetně importovaných kultů (Vít a Zikmund), a to aspoň do doby předhusitské. Zdá se mi, že právě komplexní rozbor všech zázraků obsažených v kanonizačních legendách, které přispěly k úspěšnému zavržení procesu, i v těch, které kanonizaci teprve iniciovaly, i v knihách zázraků by lépe ukázal a doložil zajímavá zjištění o typologii zázračných událostí a okolností se zázraky spojených. Je ovšem pravda (a autor na to v úvodu své práce sám upozorňuje), že potom by bylo třeba do souboru zahrnout i další kandidáty beatifikace či kanonizace, o nichž se dochovaly zprávy o zázracích či přímo legendy, jako např. o Arnoštu z Pardubic či Janovi z Jenštejna.

P. Slaviček si je velmi dobře vědom úskalí a limitů práce s hagiografickými texty a vtipně přirovnává „použití legendistické literatury jako historického pramene“ k hypotetickému „využití knihy ‘Hoši od Bobří řeky‘ jako průvodce Posázavím“. Přesto je ale i tato literatura významným svědectvím o době svého vzniku, o myšlení a kultuře tehdejší společnosti.

P. Slaviček čtenáře systematicky provází životem, legendou a kultem jednotlivých světců. Pozornost věnuje dochovaným pramenům (zejména legendám) a opakujícím se až stereotypním jevům spojeným s kultem světců. Autorsky nejcennější je poslední kapitola práce, skromně nazvaná „Diskuze a závěr“ (s. 59–67), která je ale dle mého soudu vlastním vrcholem, totiž vyhodnocením pramenných zdrojů. Zde jsou kvalitativně popsány typy zázraků objevujících se u českých světců, které autor rozděluje do dvanácti základních kategorií. Dále jsou pak tyto zázraky porovnány (byť jen na základě sekundární literatury) s těmi, které byly ve středověku zaznamenány jinde, zejména v západní Evropě, a jsou hledány odlišnosti a shody obou. P. Slaviček se věnuje i kvantitativnímu vyhodnocení pramenů, ale zde správně upozorňuje na problematičnost takového přístupu z důvodu nesrovnatelné dochovanosti materiálu. To, co bych mohla uvést jako drobnou výtku k práci, autor sám konstatuje v posledním odstavci své práce, kde naznačuje (či snad dokonce přislíbujíc?), že v budoucí badatelské práci by mohl téma propracovat ještě více do hloubky i do šířky, včetně detailního vyhodnocení materiálu, které je v bakalářské práci pouze naznačeno.

Závěrem mohu konstatovat, že Petr Slaviček naplnil požadavky kladené na bakalářskou práci, a proto ji doporučuji k obhajobě s návrhem hodnocení „výborně“.

3. Otázky a náměty práce k diskuzi při obhajobě

1) Do jaké míry je možné předpokládat automatické vedení knih zázraků (jako typ pramene) u míst spojených s kultem ve středověkých Čechách ?

2) Jeden z častých typů zázraků světců obecně bylo vzkříšení novorozeněte, které pak, poté, co bylo pokřtěno, často znovu zemřelo. Objevuje se tento zázrak standardně také u českých světců ? Vysledoval autor nějakou proměnu tohoto typu zázraku u českých světců v čase ?

3) I když autor neuvádí ve své práci statistická shrnutí či jinou detailnější kvantifikaci k jednotlivým světcům, je možné nějak kvantitativně porovnat dochovaná svědectví o zázracích dvou nejvýznamnějších zemských patronů, tj. Václava a Vojtěcha, event. i porovnat možné rozdíly v typech zázraků právě mezi těmito dvěma světci ?

4) V jedné z úvodních kapitol autor používá jako doklad existence kultu také oblibu křestních jmen a tuto analýzu provádí i pro moderní dobu. Domnívá se tedy, že moderní doba ještě vykazuje zřetelnou souvislosti mezi křestními jmény dětí a obecným povědomím o zemských patronech a světcích ?

Doporučení práce k obhajobě	doporučuji
------------------------------------	-------------------

Návrh doporučení k obhajobě: doporučuji, nedoporučuji

Datum: V Praze 19. května 2015

Podpis: